

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

***Dzieje Archidiecezji Lubelskiej (1805-2005)*, red. Marek T. Zahajkiewicz, Lublin 2005, ss. 415 + 4 mapy.**

Powstała w 1805 roku diecezja lubelska do tej pory nie doczekała się całościowego opracowania swych dziejów. Publikacją, która stara się zapełnić tę lukę jest pozycja książkowa pod red. ks. prof. Marka T. Zahajkiewicza. Ta powstała dla uczczenia dwustulecia (archi) diecezji lubelskiej książka jest pierwszą próbą szerszego ukazania historii lubelskiego Kościoła. Komitet redakcyjny, który powołał ks. prof. Marek T. Zahajkiewicz skupił młodych historyków Kościoła związanych z Instytutem Historii Kościoła na Wydziale Teologii KUL. We wstępie publikacji ks. prof. Marek T. Zahajkiewicz, który jest niejako prekursorem w odkrywaniu dziejów lubelskiego Kościoła, opisał źródła oraz kierunki prowadzonych badań nad dziejami diecezji. Wymienił również ważniejsze pozycje naukowe dotyczące Kościoła lubelskiego. W pierwszym rozdziale autor ukazał na szerokim tle historycznym kościelne dzieje lubelszczyzny przed powołaniem diecezji. Potem omówił proces zakładania struktur nowej diecezji. Ważnym zagadnieniem, na który zwrócił uwagę był rozwój organizacji terytorialnej oraz częste zmiany granic nowo powstałej diecezji lubelskiej. W drugim rozdziale ks. prof. Zahajkiewicz omówił centralne urzędy i instytucje diecezjalne. W kolejności chronologicznej przedstawił kolejnych biskupów i arcybiskupów (od 1992 r.) Kościoła lubelskiego. Autor ukazał także działalność konsystorza biskupiego (karii diecezjalnej), kapituł, Seminarium Duchownego oraz innych instytucji archidiecezjalnych (prasa, wydawnictwo, radio, domy rekolekcyjne). Omówił również ważną rolę jaką odegrały w działalności diecezji synody, które zwołano w 1928 i 1977 roku. Szczególna uwaga została zwrócona na kościelne zbiory kultury, które posiada diecezja. W książce ukazano Archiwum Archidiecezjalne, Bibliotekę Metropolitalnego Seminarium Duchownego oraz Muzeum Sztuki Religijnej.

Zagadnieniu działalności duszpasterskiej i życia religijnego wiernych zajął się w trzecim rozdziale ks. dr J. Marczewski. Omówił problematykę głoszenia słowa Bożego, poprzez kaznodziejstwo i katechizację. Następnie ukazał życie sakramentalne parafian oraz spełniane przez nich praktyki religijne. Istotnym elementem życia religijnego były liczne sanktuaria znajdujące się w diecezji. Autor omówił nie tylko te znaczniejsze ale i małe, lokalne sanktuaria. Na koniec rozdziału

zostały ukazane organizacje, stowarzyszenia i ruchy katolickie, które grupowały wiernych chcących pogłębić swe życie chrześcijańskie.

Ważną sferą działalności Kościoła lubelskiego była działalność społeczno-kulturalna. Autor trzeciego rozdziału ks. dr W. Bielak szczegółowo zajął się szkolnictwem katolickim. Ukazał duży wkład Kościoła w powstanie i rozwój szkół różnego typu na Lubelszczyźnie. Następnie omówił działalność dobroczynną i społeczną lokalnego kościoła. Oprócz szpitali w diecezji funkcjonowały: Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności, Towarzystwo Miłosierdzia Chrześcijańskiego a następnie Caritas. Ofiarnie na polu społecznym działali również pojedynczy księża: Antoni Kwiatkowski czy Ignacy Kłopotowski. Ostatnim poruszonym zagadaniem jest udział duchowieństwa w działalności patriotycznej w okresie niewoli narodowej.

W rozdziale piątym ks. dr S. Tylus omówił życie konsekrowane w (archi) diecezji lubelskiej. Autor przedstawił wszystkie rodziny zakonne działające w diecezji na przestrzeni dwustu lat.

Ostatni rozdział autorstwa ks. dr K. Grzesiaka, został poświęcony kościołowi unickiemu, który funkcjonował na terenie diecezji lubelskiej aż do 1875 roku, kiedy to decyzją władz państwowych Rosji został zlikwidowany.

Najnowsza publikacja o diecezji lubelskiej, stanowi doskonałą syntezę dziejów lokalnego Kościoła. Po raz pierwszy udało się ukazać całościowo historię jednej z bardziej zasłużonych diecezji polskich.

Krzysztof A. Boreczek, *Właściciele Kurowa i jego dóbr ziemskich, Lublin-Kurów 2005, ss. 102*

Książka ta jest kolejną publikacją znanego kurowskiego regionalisty. Praca składa się ze wstępu, rozdziałów: I. Kurów i jego klucz, II. Herby właścicieli, III. Właściciele i dzierżawcy. Całość zamyka bibliografia.

Na początku publikacji przedstawiona została historia Kurowa i miejscowości wchodzących w skład tzw. „klucza Kurowskiego”. Następnie autor skupił się na opisanu herbów właścicieli oraz umieścił krótkie ich biografie w układzie chronologicznym. Każda z biografii zawiera informację o właścicielu i roli, jaką odegrał w dziejach Kurowa oraz całego majątku ziemskiego.

Publikacja ta jest cennym przyczynkiem do poznania dziejów Kurowa.

Stanisław Litak, *Parafie w Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku. Struktura, funkcje społeczno-religijne i edukacyjne, Lublin 2004, ss. 515.*

Publikacja ta wyszła w ramach serii *Dzieje chrześcijaństwa Polski i Obojga Narodów* wydawanego przez Instytut Geografii Historycznej Kościoła w Polsce Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Książka składa się z przedmowy, wstępu oraz rozdziałów: I. Parafie i kościoły, II. Budownictwo i wyposażenie kościołów w XVI-XVIII w., III. Liczba i struktu-

ra duchowieństwa. Personel pomocniczy, IV. Pochodzenie, wykształcenie, obyczaje kleru parafialnego, V. Bractwa, VI. Szkolnictwo parafialne, VII. Opieka społeczna, VIII. Życie religijne. Całość zamyka zakończenie oraz bibliografia, wykaz skrótów, indeksy osób i geograficzny. Dołączono również streszczenie w języku niemieckim i rosyjskim. Ważnym uzupełnieniem jest spis map, tabel i fotografii.

Przedmiotem pracy jest stan i zmiany zachodzące w organizacji parafialnej wszystkich diecezji Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Autor zajął się również zmianami w życiu religijnym i społecznym w okresie potrydenckim od końca XVI w do drugiej połowy XVIII w.

Praca ta jest pierwszą monograficzną próbą przedstawienia struktury oraz funkcji społeczno-religijnych a także edukacyjnych parafii łańskich w Rzeczypospolitej XVI-XVIII w. Poruszaną problematykę ujęto w szerokim kontekście europejskim oraz wewnętrznym państwa polsko-litewskiego. Publikacja została oparta na wielu źródłach pochodzących z archiwów polskich i zagranicznych.

Janusz Łosowski, *Kancelaria grodzka chełmska od XV do XVIII wieku. Studium o urzędzie, dokumentacji, jej formach i roli w życiu społeczeństwa staropolskiego*, Lublin 2004, ss. 445.

Publikacja składa się z wykazu skrótów, wstępu oraz rozdziałów: I. Starostwie w systemie zarządu lokalnego, II. Organy grodzkie i ich personalia, III. Organizacja kancelarii grodzkiej, IV. Dokumentacja kancelaryjna, V. Kancelaria grodzka w życiu politycznym szlachty, VI. Udział kancelarii grodzkiej w pracy aparatu podatkowego, VII. współdziałanie kancelarii w działaniach dotyczących spraw gospodarczych, społecznych oraz zachowania porządku wewnętrznego, VIII. kancelaria grodzka w systemie obrony państwa, IX. obsługa kancelaryjna dóbr starościńskich i szlacheckich, żydów oraz duchowieństwa obrządku wschodniego. Pracę podsumowuje zakończenie a także bibliografia, załączniki oraz wykaz tabel, diagramów i załączników.

Autor w swej pracy szczegółowo przedstawił zagadnienie funkcjonowania kancelarii miejskiej w Chełmie od XV do XVIII wieku. Na początku omówił genezę urzędu starościńskiego oraz jego kompetencje. Następnie zajął się organami podległymi staroście, a więc sądem i urzędem grodzkim. Przedstawił zakres obowiązków wszystkich urzędników działających w obydwu organach grodzkich. Ważnym zagadnieniem poruszonym w publikacji była organizacja kancelarii i jej miejsca w strukturze urzędu. Autor dokonał analizy zmieniające się kompetencje zatrudnionych kancelarii urzędników oraz zajął się sprawą cen za usługi kancelaryjne a także miejscem pracy kancelarii i archiwum. Istotną sprawą, której poświęcił jeden z rozdziałów była dokumentacja powstająca w kancelarii. Autor dokonał klasyfikacji wpisów, scharakteryzował ewolucję układu akt oraz poszczególne serie aktowe. Omówił również inne produkty kancelaryjne tj. ekstrakty i dokumenty. Szczegółowo zostały przedstawione kwestie związane z pośrednictwem kancelarii w przekazaniu informacji między królem a szlachtą oraz upowszechn-

nianiem nowych przepisów prawa a także znaczenie oblat jako narzędzia opozycji szlacheckiej. Ważną rolę kancelarii grodzkiej było wspomaganie prac aparatu podatkowego. Autor omówił jej udział w przekazywaniu informacji o zasadach poboru podatków, legalizacji działania urzędników podatkowych oraz obsłudze sądownictwa w sprawach fiskalnych. Istotną sprawą była działalność kancelarii w sprawach administracyjnych m.in. w upowszechnianiu treści różnych przepisów dotyczących spraw monetarnych, porządku publicznego, gospodarczych, opieki społecznej i poczty. Kancelaria grodzka brała czynny udział w systemie obronnym państwa. Przez kancelarie informowano o zagrożeniach, wspomaganie przygotowania mobilizacyjne, usprawniano kwaterunek wojska oraz gromadzono i przechowywano dokumentację finansową dotyczącą wojska. Ostatnią przeanalizowaną przez autora funkcją kancelarii grodzkiej była obsługa dóbr należących do starostwa chełmskiego oraz okolicznej szlachty. Odrębnym zagadnieniem na które zwrócono uwagę było gromadzenie przez kancelarię dokumentacji mieszczan chełmskich, Żydów oraz duchowieństwa prawosławnego i unickiego.

Autor publikacji wykorzystał bogaty materiał źródłowy zgromadzony w archiwach polskich oraz Ukrainy i Rosji. Książka ta jest niezastąpioną skarbnicą wiedzy dla historyków ustroju oraz studentów archiwistyki.

Eugeniusz Wiśniowski, *Parafie w średniowiecznej Polsce. Struktura i funkcje społeczne, Lublin 2004, ss. 443.*

Książka ta wyszła w ramach serii *Dzieje chrześcijaństwa Polski i Obojga Narodów* wydawanego przez Instytut Geografii Historycznej Kościoła w Polsce Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Publikacja składa się z przedmowy, wstępu oraz rozdziałów: I. Geneza i rozwój przestrzenny organizacji parafialnej, II. Kler parafialny, III. Wierni, IV. Kościół parafialny, V. Szkolnictwo i opieka społeczna. Podsumowanie zawarte jest w zakończeniu. Do książki dołączono aneksy, bibliografię, wykaz skrótów, indeks geograficzny oraz streszczenie w języku niemieckim. Całość zamyka spis map, tabel, rycin i fotografii.

Praca przedstawia początki i rozwój średniowiecznej sieci parafialnej na ziemiach polskich. Ukazuje dynamikę tego procesu i jego uwarunkowania. Parafia została ukazana nie tylko jako instytucja ale również jako grupa społeczna która wiązała ze sobą duchowieństwo i wiernych. Zwrócono również uwagę na instytucje ściśle związane z parafią: szkoły i szpitale. W pracy omówiono także rozwój budynków kościelnych i ich wewnętrznego wyposażenia. Ważnym zagadnieniem przeanalizowanym w książce są praktyki religijne i rozwój organizacji brackich.

Książka oparta jest na solidnej bazie źródłowej i jest niezwykle cenna dla poznania polskiego Kościoła w średniowieczu.

oprac. Artur Hamryszczak

Archiva Ecclesiastica. Biuletyn Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych, Rok I (2004) nr 1. Komitet redakcyjny: o prof. PAT dr hab. Józef Marecki OFM Cap. (redaktor naczelny), dr Lucyna Rotter (sekretarz redakcji), dr Ryszard Skrzyński, ks. dr Mieczysław Różański, ss. 104.

Archiva Ecclesiastica jest pierwszym numerem biuletynu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych. Czasopismo ma posłużyć do rozwijania metodologii pracy w archiwach kościelnych, kształcenia archiwistów, wzrostu etyki zawodowej, digitalizacji zbiorów, wymiany doświadczeń w porządkowaniu zbiorów i sporządzania inwentarzy, recenzji, informacji, prezentacji polskich archiwów kościelnych i wspomnień o zmarłych archiwistach kościelnych.

W pierwszym numerze biuletynu *Archiva Ecclesiastica* ukazano drogę, prowadzącą od pierwszego spotkania archiwistów kościelnych (18 VI 2002) do zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski „Statutu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych” i pierwszego walnego zebrania SAK (17 VI 2004), wygłoszone wówczas referaty i wystąpienia. W biuletynie zamieszczono wspomniany „Statut SAK”, listę członków-założycieli i prezentację zarządu Stowarzyszenia, artykuły ukazujące działalność wybranych archiwistów, wspomnienia o zmarłym ks. Konradzie Lutyńskim († 7 VI 2002) oraz recenzję *Katalogu Archiwum OO. Augustianów w Krakowie*.

Redakcja ma nadzieję, że łamy *Archiva Ecclesiastica* staną się miejscem wymiany doświadczeń, myśli i poglądów, nie tylko dla archiwistów kościelnych, po to aby podnosić kwalifikacje zawodowe oraz chronić dziedzictwo narodowe i świadectwa przeszłości.

Archiwariusz. Biuletyn Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu, 1 (2005) ss. 177. Zespół redakcyjny: ks. Roman Dworacki (redaktor naczelny), ks. Leszek Wilczyński (zastępca redaktora), Magdalena Lange (sekretarz redakcji).

Tom pierwszy *Archiwariusza* został powołany do życia z okazji 80-lecia Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu, który odbył się w dniu 8 listopada 2005 r. Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu zostało erygowane 13 października 1925 r. przez kard. Edmunda Dalbora. Archiwum zawiera 1085 dokumentów pergaminowych, 14114 dokumentów papierowych, 1078 listów, 2504 ksiąg rękopiśmiennych urzędów centralnych diecezji, około 50721 j. a. Akt nowożytnych, zaś w Bibliotece zgromadzono 2097 rękopisów (XVII-XX w.), 799 inkunabułów oraz 3508 starodruków.

Czasopismo zawiera referaty poświęcone problematyce akt metrykalnych w archiwach kościelnych, i wygłoszone podczas uroczystości zorganizowanych z okazji 80-lecia Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu. I tak: Ks. L. Wilczyński omówił dzieje AAP w latach 1925-1939, a także księgi metrykalne tam znajdujące się; ks. T. Moskal zaprezentował historię ksiąg metrykalnych Kościoła katolickiego na ziemiach polskich; s. T. M. Florczak ukazała przydatność ksiąg metrykalnych do badań naukowych; ks. M. Różański nakreślił prawodawstwo polskie od-

nośnie ksiąg metrykalnych; P. Wojciechowski uczulił na problem przechowywania i zabezpieczenia akt metrykalnych, zaś H. Dudała i J. Dziwoki zaprezentowały nowoczesne formy zabezpieczania i udostępniania ksiąg metrykalnych w polskich archiwach kościelnych.

Anna Jabłońska, *Kapituła uniejowska do początku XVI wieku*, Kielce 2005, ss. 219, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej.

Książka Anny Jabłońskiej składa się z wykazu skrótów, wstępu i dwóch części. W części pierwszej zatytułowanej *Struktura*, jest sześć rozdziałów: I. Geneza instytucji kapituły uniejowskiej, II. Struktura urzędów i beneficjów, III. Statuty kapituły, IV Uposażenie kapituły uniejowskiej, V. Instytucja szpitala w Uniejowie na początku XVI wieku, VI. Ogólna charakterystyka duchowieństwa kapitulnego. Część druga to *Katalog duchowieństwa kapitulnego* i obejmuje ona: biogramy, prepozyci, archidiakoni, kustosz, kanonicy, niższe duchowieństwo. Całość publikacji zamyka bibliografia.

Autorka w pierwszej części wprowadza czytelnika w genezę, strukturę urzędów, statuty kapitulne i uposażenie kapituły uniejowskiej. Druga część zestawiająca katalog duchowieństwa kapitulnego, stanowi nieodłączną całość poprzedniej i jest jej efektem. Zostały w niej omówione sylwetki ludzi pełniących poszczególne funkcje w kapitule uniejowskiej, według układu—prepozyci, archidiakoni, kustosz, kanonicy i niższe duchowieństwo.

Publikacja A. Jabłońskiej została oparta na bogatej bazie źródłowej zebranej w archiwach i publikacjach źródłowych.

Leszek Poniewozik, *Pralaci i kanonicy sandomierscy w okresie średniowiecza*, Toruń 2004, ss. 381, Dom Wydawniczy DUET.

Publikacja składa się z wykazu skrótów, wstępu i dwóch rozdziałów. Pierwszy rozdział zawiera rys historyczny i organizację kapituły sandomierskiej, w którym zostały omówione początki i rozwój kapituły w Sandomierzu oraz przepisy organizacyjne i struktura kapituły. Drugi rozdział poświęcono charakterystyce członków kapituły sandomierskiej. Składają się na niego: obsadzanie prałatur i kanonii, zwalnianie prałatur i kanonii, czas posiadania prałatur i kanonii, kumulacja beneficjów, rezydencja, przygotowanie do pełnienia funkcji, pochodzenie społeczne prałatów i kanoników, pochodzenie terytorialne prałatów i kanoników i kariery prałatów i kanoników. Dalszą część publikacji stanowią: zakończenie, katalog prałatów i kanoników oraz osób starających się o objęcie prebendy w kapitule sandomierskiej, indeksu miejscowości, bibliografia oraz wykaz map.

Leszek Poniewozik w dwóch pierwszych rozdziałach wprowadza czytelnika w poruszaną przez siebie problematykę, czyli omawia dzieje kapituły sandomierskiej oraz jej organizację i strukturę wewnętrzną, a następnie wszechstronnie charakteryzuje grupy prałatów i kanoników. Trzecią część publikacji stanowi aneks

w postaci biogramów wszystkich osób, które weszły w posiadanie prałatury lub kanonii. Katalog prałatów i kanoników kapituły sandomierskiej zawiera 204 biogramy, a także archidiakonów sandomierskich, którzy nie wchodzili do kapituły sandomierskiej—było ich czternastu. Uwzględnił także osoby co do których brak pewnych informacji, a które mogły posiadać prebendy w Sandomierzu—trzy osoby; oraz uważane za posiadające prebendy, choć brak na ich temat źródeł—cztery osoby, i pomyłki pisarskie—trzy osoby.

Książka została oparta na bogatej bazie źródłowej, dokonanej w licznych archiwach na terenie całej Polski oraz źródłach drukowanych. Stanowi ona cenną pozycją dla badaczy średniowiecza.

Materiały do dziejów diecezji łuckiej. Relacje o stanie dekanatów i parafii 1941-1944, oprac. Maria Dębowska, w serii Biblioteka „Wołania z Wołynia”, t. 40, Biały Dunajec–Lublin–Łuck–Ostróg 2005, ss. 212.

Materiały do dziejów diecezji łuckiej poprzedza słowo od Wydawcy oraz przedmowa ks. prof. Zygmunta Zielińskiego, po nich następuje wprowadzenie od Autorki i relacje z lat 1941-1944, zestawienia, indeks osób i nazw geograficznych.

Maria Dębowska zebrała korespondencję księży diecezji łuckiej z biskupem ordynariuszem Adolfem Szelażkiem, obejmującą czas okupacji niemieckiej oraz sowieckiej od 1941 do 1944 r. W listach znalazły się bieżące sprawy funkcjonowania dekanatów i parafii, sprawy jurysdykcyjne, sporo jest informacji o losach księży, zniszczeniach podczas wojny niemiecko-sowieckiej. Rok 1943 to informacje o napadach nacjonalistów ukraińskich z Ukraińskiej Powstańczej Armii, którzy dokonywali czystek etnicznych na Polakach. Sprawozdania dziekanów zostały tak ułożone, jak były gromadzone w kancelarii diecezjalnej.

Materiały są adresowane do badaczy przeszłości oraz do tych, którzy ocalili z pogromu i zostali zmuszeni do opuszczenia ojcowizny oraz do ich potomków.

Grażyna Karolewicz, Instytut Historii Kościoła 1964-2004, Lublin 2005, ss. 250, z licznymi fotografiami, Wydawnictwo KUL.

Z okazji 40-lecia Instytutu Historii Kościoła na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, powstałego w 1964 r., G. Karolewicz wydała książkę pamiątkową, poświęconą temuż instytutowi. Rozpoczyna ją wprowadzenie Autorki, po czym następuje omówienie wszystkich katedr poprzez prezentację ich kierowników i pracowników, oraz Działu Badań nad Dziejami KUL, od początku funkcjonowania Instytutu Historii Kościoła. Publikację zamyka indeks nazwisk.

Książka jest prezentacją dotychczasowych osiągnięć naukowych i dydaktycznych pracowników naukowych Instytutu Historii Kościoła, jego stanu aktualnego i perspektyw rozwojowych na przyszłość.

***Biskup Józef Rozwadowski 1909-1996*, red. Mieczysław Różański, Łódź 2005, ss. 464 + zdjęcia, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie.**

Publikacja składa się z przedmowy Arcybiskupa Metropolity Łódzkiego, wstępu, kalendarium życia biskupa Józefa Rozwadowskiego, kroniki parafii św. Floriana w Krakowie, nauczania pasterskiego biskupa Józefa Rozwadowskiego, drogi krzyżowej, bibliografii nauczania pasterskiego biskupa Józefa Rozwadowskiego oraz trzydziestu sześciu wspomnień biskupów, księży, siostrzakonnych i świeckich, ubogaconych fotografiami. Publikację zamykają kolorowe fotografie przedstawiające biskupa, lub przez niego samego zrobione.

Praca poświęcona biskupowi J. Rozwadowskiemu składa się zasadniczo z dwóch części. W pierwszej części zostało zawarte nauczanie biskupa w listach pasterskich, odezwach i komunikatach skierowanych do diecezjan. Druga część to wspomnienia osób, które znały osobiście biskupa i podzieliły się swoimi wspomnieniami na jego temat.

***Halina Irena Szumił, Działalność naukowa ks. Prof. Wincentego Granata*, Lublin 2005, ss. 240 plus fotografie, Wydawnictwo KUL.**

Na publikację składają się: słowo wstępne Krzysztofa Guzowskiego, wprowadzenie, rozdziały I. Ksiądz Wincenty Granat (1900-1979), II. Działalność dydaktyczna, III. Działalność naukowo-wychowawcza, IV. Bibliografia podmiotowa, V. Bibliografia prac dyplomowych z myśli teologicznej ks. Wincentego Granata, VI. Bibliografia przedmiotowa, wykaz skrótów, całość zamyka indeks nazwisk.

Książka H. I. Szumił jest efektem długoletnich badań prowadzonych nad życiem i działalnością ks. prof. Wincentego Granata. W 1995 r. Kościół sandomierski rozpoczął dochodzenie kanonizacyjne w sprawie wyniesienia do chwały ołtarzy zmarłego w opinii świętości ks. W. Granata.

Pomagał poznać prawdę. Listy do ks. Wincentego Granata, wybór i opracowanie Halina Irena Szumił, Sandomierz 2005, ss. 60.

Publikacja składa się z krótkiego biogramu ks. Wincentego Granata, listów adresowanych do niego oraz depech i pism po jego śmierci, skierowanych do biskupa Piotra Gołębiowskiego.

W archiwach w Sandomierzu i w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim zachowały się różne pisma skierowane do Wincentego Granata, których wyboru i publikacji dokonała H. I. Szumił.

oprac. Ryszard Skrzyniarz